

GRADEA-MARE (NAGYVÁRAD)
27 decembre st. v.
8 ianuarie st. n.

Este în fiecare duminică.
Redacțiunea :
Strada principală 375 a.

Nr. 52.

ANUL XXVIII
1892.

Prețul pe un an 10 fl.
Pe 1/2 de an 5 fl.
Pe 1/4 de an 2 fl. 70 cr.
Pentru România pe an 25 lei.

O exilată.

De Pierre Loti.

IV.

Întreia oră vedeam astfel pe regina în afară de camera ei specială, în altă parte decât în apartamentele ei de departe, din București și din Sinaia, — în care se îndreptătia așa de bine maxima lui E. din Goncourt: «Distincțiunea lucrurilor din giurul cuiva, dă măsura distincției însăși a acelei persoane.»

Acți, din desgust de sigur, acest salon imens, pompos, care ar fi putut să fie frumos, fusese lăsat ca mai înainte cu mobilele de otel, obiecte moderne de un gust oribil, cu bronzuri poleite sub toate globurile, și amenunt cu totul neașteptat, jețul impodobit în chip

banal, pe care ședea suferindă regina, eră acoperit cu un mic vël alb, impletit.

Singură, mësă de lucru mai indică prezența reginei; pe ea erau grămădite *blockuri* germane pe care se așternea așa de repede scriitura ei mare, dréptă, francă și micile obiecte pentru scris, cu inițialele sale, cu coróna ei.

Acelaș suprem mijloc în desperare, blocuri de hârtie, ale căror file inegrite febril, se rupeau regulat. Regina, care a scris mai mult decât ori-ce autor din vremea sa, a rupt mii de file de acestea, pe care condeiul îi alunecase aprig, — o pénă din cele ce se ȃic «fâr' de sfêrșit», care mereu alérgă, nefind nevoie să le mai moi în călimară. Poesii, cugetări, romane și drame, vecinic gândite în fierbințelă, scrise în cea mai mare grabă, în silință obositore de a cuprinde și de a fixă

cât mai repede toate cugetările, eșind în valuri din închipuire.

Și, din atâtea opere deosebite, unele ajung la sublima măreție, altele rămân nedesevârșite, din cauza germenilor operei care se îngrămădește apoi. Nici una din aceste opere nu e «lustruită», — regina împărtașind în literatură greșela că toate trebuie să fie din primul gând, scris în avântul cel dintâi, desprețuindu-se munca atât de neapărat trebuincioasă, care stă în a-ți strânge din ce în ce mai mult cugetarea și de a o face mai limpede de înțeles pentru cetitor, pe cât poți. Opera așa de considerabilă a Carmen Sylvei, din care puține crâmpoșe au apărut în franțuzește și din care cea mai mare parte va rămâne pentru totdeauna inedită și pierdută, are nevoie de a trece prin mâinile unui popularizator conștient; astfel răspândită, această operă își va cuceri rangul pe care-l merită... O! nu voi să țin că, așa cum e, nu e încântătoare opera reginei; are înaltele aventuri cari nu se iertă atât dibaci scriitorii de cărți; de altfel, până în părțile cele mai slabe, sufletul mare și nobil, simțitor și milos, se ghicește, — și, pentru cei ce simt și plâng, e de ajuns — decă nu și pentru mulțimea mandarinilor literelor.

E de mirat chiar, că această femeie, născută prințesă și încoronată regină de 20 de ani, a putut să sondaze astfel toate durerile omenești, să înțeleagă în fond umilele dureri ale celor mici și săraci.

Ea cât de bine o simți totdeauna cu dragostea mamei, a mamei sfârșite până în fundul inimei sale, având bunătatea nesfârșită a mamelor de familie.

O simți iertătoare și pentru toate greșelile cu indulgența senină a sufletelor nepătate; lipsită de prefăcătoria celor greșiți, vedând toate cu ochi nespuse de iertători. Aceasta, de altfel, în Germania, ore-care medii strimte și farisienești, i-au făcut dușmii crânceni, chiar dintre unii din cei ce ar fi trebuit să o apere și s'o iubească.

Cred că, din această prea mare muncă intelectuală, din gândul mereu chinuit de a simți că prea încet îi alunecă condeiul, mai mult decât dela necasuri, i-a provenit boala care o ține acum ținută pe acest jeț. La București și la Sinaia, îmi aduc aminte cum îi era organizată viața; dela aripa palatului în care locuiam, puteam să vedeam noaptea lucind la ferestra unui turn îndepărtat, lampa, la lumina căreia lucra, care se aprindea dela trei sau patru ore dimineața; în tăcerea și liniștea răcoroasă dinaintea de zori, ea lucra acolo, până ce începea viața celorlalți și când ficele sale veniau cu toatele ca s'o salute vesel; apoi, fără să se vedă vre-o oboselă, își reîncepea ziua de regină în care, până la 11 ore seara, era nevoită ca să represinte, mai întrebându-i în nesfârșite fapte bune, datorii grele și zimbete neconținute.

Pe această măsă din salonul de exil, e un manuscris la care privesc fără de voce și regina, care îmi urmărește mișcarea îmi țin, cu vocea-i musicală, cu intonații străine delicioase.

— E cartea mea cea nouă, la care lucrez atâtea! Știi că me tem să n'o pot isprăvi, și că niciodată să nu vedă lumina zilei! I-am dat numele de «Cartea sufletului.» Îți voi citi câteva părți, decă voești.

E o plăcere mare pentru cel care aude citind pe regină. Vocea ei numai, de altfel, te lăgână și te mângâie ca și cântecul unei ține.

— O! dar nu aci, urmă ea, vedându-me nerăbdător ca să ascult: astăzi, după amiază, în gondolă...

Căci, știi, îmi petrec zilele pe apă, acesta face parte din cura mea de sormană bolnavă. Ca să me însoțești, vei fi silit să faci ca mine, să rătăcești pe lagune cât vei sta în Veneția.

«Cartea Sufletului!» Pe măsă suveranei, priviam la manuscrisul neisprăvit, presimțind, numai după titlu, ce trebuia să fie: un fel de cântec al lebedei, cap de operă de durere, care nu va fi auzit decât de un număr mic de intimi și ale căruia foi vor fi pătate distruse.

Și regina adăose, cu un zimbet resemnat, cu vocea imblândită de un sentiment de nemărginită iertare pentru toți dușmanii sei.

— Acuma trebuie să te prevestesc ca să te fe-rești: e cartea unei nebune! Căci știi că... capul meu, pe cât se pare... Și, cu mâna sa frumoasă, străvedie de slăbiciune, făcu două trei cercuri, în aer, înaintea ochilor sei, ca să arate, rîdând acum de-al binelea, că capul îi era acusat că se înverțește mult...

În adevăr, o partidă întregă căută să dea a înțelege că regina își perduse mintea. Aceasta se repetase în totă Europa, în țiare mai mult sau mai puțin salariate. Era chiar una din cele mai puține vești ce se răspândiseră în vremea aceea, de o ore-care presă, pe socotela suveranei care trebuia zdrobită cu totul.

Se anunță dejunul, și atunci vedui de întea oară lucrul dureros, care se petrecea în fiecare zi: doi servitori, însărcinați cu acest serviciu special, se presintară ca să rădice, din fotoliu, pe regina care nu mai putea merge.

— O! mulțumesc, dar așteptați ve rog, — le disese cu o politeță încât mi-adusei aminte de această frază scrisă în cugetările sale: *Adevărata domnă mare se poartă cu servitorii ca și cu musafirii sei...* Așteptați, mi-e mai bine astă dimineață și vreau să încerc ca să me duc singură.

Încet, mai întâi se sculă în picioare, dreptă și înaltă, ceea-ce nu făcuse de luni de zile și ne privi pe toți, cu un zimbet senin care par că dicea:

— Vedeti că e adevărat, sunt cu mult mai bine.

Apoi, ușor, plecă, ținându-și drept frumosu-i și mândru-i corp și, surprinși, urmam cu privirea cum alunecă «trena» cea albă.

În acest moment, în ochii doșorei Caterina *** care mergea lângă mine, îmi adusei aminte de ce espresie vedui, de bucurie, de nădejde afectuoasă.

— O! dicea, e de necrețut, astă dimineață, cum e regina noastră!

Totuș, această bucurie nu era să ție mult, vai! Și de altfel acesta e unul din caracterele acestei boale, să aibă astfel de liniștiri înșelătoare.

În sufragerie, regina nu ședea la măsă, ci remase întinsă. Locu-i obicinuit era pe una din canapelele «Empire», cu brațe aurii reprezentând niște lebede; acolo ea primia, din mâinile doșorei Elena *** care o servia cu o respectuoasă îndatorire, mâncări speciale, în foarte mici cantități și în ceșcuțe mici, ca de păpușă.

Îndată după dejun plecarăm în gondolă, în plimbarea noastră fără de țel, liniștită și legănată, de toate zilele. Pe o scară veche de marmoră aceiași servitori care se prezentaseră dimineață, coborâră pe regina pe brațe făcute ca un scaun și o duseră în gondolă care aștepta la pragul otelului. Ca să privească la acest cortegiu trist, veniseră acolo, cum se adună întotdeauna să vedă trecând reginele, vre-o dece curioși ore-cari; o salutară în tăcere.

O gondolă neagră ca în doliu, cum au ramas din vremea legilor sumptuare toate gondolele din Veneția; pe margini tradiționalele chipuri de cai de mare, de aramă strălucitoare; gondolierii în costumul lor semănând de operă comică, dar care e uniformă aci pentru toate echipagiile de stăpân: cămașe lungă și pantaloni albi cu cingătoare de mătase albastră.

Fără ca să li se spue ce drum s'apuce, nu li se comandă decât să meargă încet și plecarăm la întemplare în voia lor.

Peste puțin rătăciam în vechile cartiere pustii, în tăcere, în umbra caselor închise și misterioase, care ne dominau de sus; dealungul acestor strade inecate, înaintam cu mișcări d'abia simțite, fără de șgomot, pe apă stătătoare, greoie și tăcută. Regina albă îmbrăcată și la pâr, întinsă cu grația sa suverană, la umbra acestor ziduri negre, între cele două domnișore de onoare ale sale, eră sublimă și figura-i îți dădea fiori.

De altmintrelea, tot ce nu eră ea ănsăș ni se părea de nebăgat în sēmă, nu eră decât cadrul și decorul; cu presimțirea că în curând va fi pierdută pentru noi, numai pe dēnsa o priviam, la cugetările pe care fața sa le esprimă și chiar ne ocupam de cele mai mici și simple lucruri pe care îi venia în minte să le spuie și căroră vocea-i le dădea un deosebit farmec. Și din când în când, treceam pe lângă un vechiu palat venețian pe care cu toții îl priviam; sēu la colțul vre unei din aceste strade inundate și intunecate, vre-un loc mai larg în depărtare, pe care îl perdeam iar din vedere: domuri, campanile, sōre, aur, toate dispărând îndată.

Regina în adevăr se făcea aprōpe veselă avēnd de altfel acelaș principiu că trebuie să zîmbești în tot-d'auna, ca deii. «O ōre-care veselie esteriōră, îmi dīcea ea într'o dī, e o chestie de cuvīnță, ca și toaleta; sūntem datori aprōpelui nostru și noue ănsine ăcēsta, datori să facem ășă ca să fim mai plăcuți la vedere.» Intre perdelele gondolei privia și ea și părea să se intereseze la priveliștile unei plimbări.

Acum treceam printr'un cartier poporat și sărac, cu stradele de tot înguste, cu lumina ca în fundul puțurilor. Și eră cīasul scaldării se vede pentru copșii mici. Părinții la ferești, îi priveghiau pe când ei se băgau cu toții la pragul ușilor în apa nemișcată din stradă. Și erau unii ășă de comici, mititei, cu costum de baie, încât rīsul limpede al reginei isbucni de-odată arătându-i frumoșii dinți albi ca porțelanul.

Apoi iarăș rēstimpuri de tăcere, cam trist pândindu-ne la viitorul intunecat.

Distrasă și pōte cu o nuanță mică de ironie, regina întrebă pe dșōra Elena ***:

— A! dar dīarele? Cine le-a vēdūt ădī; mai e ceva privitor la noi?

— Da, nașo... O! și uitam să informez pe Majestatea Vōstră... În cele din Franța, o veste ășă de gravă!

~~~~~

Intr'o societate, stērpirea abuzurilor mari e mai lesne decât îndreptarea celor mai mici.

*

Minciuna caută în tot-d'auna să imiteze adevărul.

*

Inimile cele nobile au măhniri orgoliōse și lucruri unite.

Schițe de excursiuni feriale

prin munții din Bucovina, anul 1890.

IV.

Eu nu-mi puteam inchipui, ce va să însemneze acel tablou uriaș. Drept aceea me adresai la Musă și dēnsa mi-a împărtășit următōrea istorie din timpurile străvechi:

Botezul Sucevei.

Istoria cēsta, fētul meu,
Își are temeiu și cuvinte,
Tēmplatu-s'a chiar, cum spune-ți-voi eu,
Cu mii de ani mai nainte,
Pe când încă nu călcase pe-aci
Cuhortele Romei cu-ai Romei voinici,
Ci Dacul vitez cu putere
Domniă pretutindenii Carpații 'mpregiur,
Trecea peste Istru, să prade ca fur,
Făcēndu-i Romei scādere.

Pe-atunci din Obcina, munte vestit.¹

Un mic izvor se născuse.

Ce curge 'n jos necontentit

Și-acum cu iuțelă nespūsă.

Deci apei noue trebuia

Un nume potrivit să-i dea:

De-aceea trimise-a ei mumă

Prin munți, să se cheme vecinii la botez

Și popă și naș după lege și creș:

Și curs-au drept ōspeți o sumă.

Venit-a Rărēul și naltul Inēu,

Cu-aceștia sosi Feredeul,

Opt Runci și pleșul Gemălēu,

Trei Măguri, Cocoșul, Tībēul.

Tătarca și Tapul și Dadul, frățini,

Și Bistrița rece cu patru vecini,

Și Plosca cu munții de-aprōpe.

Moldova c'o soră mai mică-i aci,

Siretiul, Lupușna de-asemeni veni

Cu munți, cu 'nfrățite-leș ape.

Ca popă-i de față prorocu 'ntelept,
Zamolxe, ce toate le șcie.

El stānga și-o drege cu rugă spre piept,

Cu drēpta semn face, să vic:

Aprōpe mulțimea celor adunați

Ca martori de frunte din vechii Carpați:

La semnele date s'adună

Pe lângă Zamolxe cu toții și stau

Și vorbele sale în sēmă le iau;

El dīce c'un glas, ce rēsună:

«Voi munților vechi și pēricele, voi

Să știți, c'ăcēstă fetică

Priimeșce-acuma dela noi

Drept nume «Sucēva»; să-i dīcă

De-acuma 'n rēsveci prin lume-ășă!

«Că-i sprintenă» și-i ușurea.

¹ Acest munte formeză pāretele despărțitor între izvorul Moldovei și al Sucevei. Izvoarele rīurilor amintite se află și anume cel dintēu pe teritoriul comunei «Moldova» iară al doile pe teritoriul comunei «Izvorul.»

*

Ba dânsa cu timp o să dee
Numirea sa unei cetăți
Mărite prin bărbați măreți
Și numele 'n veci o să-i stee.»

Așá rostind el drépta și-a pus
Pe capul copilei și dice:
«Tu, duhule vecinic din ceriul de sus,
S'o faci pe Sucéva ferice!
Și munții și câmpii, ce-i va scáldá,
Cu mană bogată 'ndulcescá-i ea!
Și jertfe frumóse-o mulțime,
Poporul jertfi-ți-va ție pe altar
Și 'n veci te-a mări-te la ȕilele mari,
Căci daruri îi verși din nălțime.»

Asá prorocul a cuvântat
Și-și incheiá voróva
Și mumei in brațe-apoi a dat
Pe sprintena Sucéva.
La mészá deci se puserá toți.
Tu spune-mi, Musá, căci șcii și poți,
Șiragul șederii la mészá,
Căci vrem să cunoșcem acel obicei
La némul de munți, de riuri, de văi,
Să-l spunem l'ai noștri pe-acasă :

In capul mesei loc a cuprins
Zamolxe, vestitul prin lume,
In verđi veșminte 'mbrăcat și 'ncins
C'un curcubéu așume,
Cu barbă lungă, cu plete lăi,
Și-un viu foc arde 'n ochii sei.
De-a drépta lui mi s'aședă
Inéul cu creșcet troenit,
Věscut in haine de granit,
Un munte cărunț și cu věđá!

De-astânga se vede Bistrița
Cu plete verđfi și bogate
Și pletele-i și haina sa
Cu aur încárcate.
Urmmez' apoi vechiul Feredeu
C'un codru 'ntreg pe capul seu
De brađi, moliđi și tise,
Și de-afine prin barbă plin
Și plin de merișóre 'n sin,
Cu brațe 'n veci deschise.

Moldova se 'nșirá ceva mai jos,
Precum îi vine rëndul,
Ea pórtá veșmânt de mușchiu vișos,
In falduri incingându-l;
Din păstrávi brául îi este-urđit
Și cu lipani impodobit,
Prin plete-i se věđ impēnate
Vlăstări de lemne de prund,
Iar ochii ageri i s'ascund
Sub negre spréncene 'ncordate.

Apoi mi s'aședă Opcina
Cu seriósá frunte,
Cu tufe 'ntregi pe haina sa
De frică de munte.

1 Un munte uriaș din nordostul Transilvaniei, invecinate

Indată lâng' al mamei loc
Sucéva, copilá cu noroc
S'aședă mládiósá,
Cu flori de albumele 'n pēr,
Cu lung veșmēt de cǎlapēr,
Din tóte mai frumóse.

Și drept in préjma damelor
Siretiul ca naș stá față,
Pe cap cu tufe de mohor,
Cu barbă de mǎtréță,
Intr'o giubea de pici de somn,
Se vede, că-i de riuri domn.
El daruri scumpe aduce,
Vr'o ȕece somni cumplit de mari
Și pești din Dunăre, ce-s rari,
La prânđ ca să se 'mbuce.

Deci Gemălélului máhal
Acuma locul îi vine,
El dá spre locul seu nával
Și mi s'aședă bine.
Pleșuv îi capul in lungiș,
La tēmples cu brađi și cu aluniș,
Cu multe ciređi de vite,
Cu ciurde mari de pēcuini,
Ce mulgu-se 'n mai multe stáni
Și-ș bine-adăpostite.

In urmă mai vine-un șir de munți
Și riuri mai multe la mészá,
Dintr'énșii unii sânt cărunți,
Iar alții de-o věrstá vėnjósá :
Ospēțul se 'ncepe sub cerul senin,
La focul de sóre și 'n aer lin.
Un bour aci se croeșce
Și șolduri intregi prin guri s'ascund,
Cu cerbi și cu ciute mai colo se 'nfund',
Precum fiecine doreșce.

Ursani impuiați cu slănină de vier
Cu postá se frâng și es 'nghitá ;
Gligani uriași se catá, se cer,
Prin carnea lor setea s'ațiță.
Mai unii din óspeți spre peșce se 'ntind,
De gustul de păstrávi se 'nsuflá, s'aprind,
Preț mare au somnii la dame
Și raci mășcați de prin iazuri aduși
Și 'mpluți și fierți, pe mészá puși,
Ei gustul deschid pentru fóme.

Fripturile-s bune de-aferim,
Căci furě pregătite
In cuhnea Opcinei — cum șcim —
De brațe iscusite ;
De-aceea toți acum gândesc
La vin și vin mi-ți potrivesc
Prin strașnice páhare.
Zamolxe 'nchiná 'ntéiul páhar
Cu-al seu glas limpede și chiar,
Cu vorbá chitită și rară :

«Luăți aminte, prietini cinstiți,
Voi munți, voi riuri cu maluri,
Voi ruga mea s'o respândiți
Spre șes cu-a vóstre valuri.

Prințul Ferdinand al României și logodnica sa principesa Maria de Edimburg.

Spre duhul ceresc al meu cuvânt
Își ia cucernicul avânt,
Căci el ne-a dat trup și viață;
Din cerul de sus el ne plouă
Și sôre ne dă și stele și rouă,
El singur ne crește, ne 'nvătă.

«Lui deci avem a-i mulțămî
Cu toții pentru tôte!
„Rugămu-ne deci și-acum și-acî,
O vecinice 'mpărate!
Reversă peste munți și șes
A tale daruri scumpe-ades,
O dă-ne vitejîe,
Să n'avem frică de dușmani,
Să fim cumînți și tari și-avani,
Amin! așa să fie!”

Așă 'nchină prorocul Dac
Și scurse-apoi păharul,
Și toți ceialalți aceea-ș fac,
Căci astfel merge harul.
Apoi din pome, ce 'n munți se rodesc,
Ici colo gustă și se 'ndulcesc
Acei uriași cu plăcere;
Și vorbe și glume intro dênșii s'aud,
Gătjele-adesse cu vinuri își ud',
Să prindă la rost și putere.

Câțiva din cei voinici mai vorbesc
Și tot păhară 'nchină,
Pe Opcina dênșii o nălț, o măresc,
Cu falnica-i flică meșină,
Iar alții pentru galantul nănaș
și mare cumătru trag aldămaș,
Seretiul frumos mulțameșce.
Și pretutindeni chef vedeam
La botejunea, ce-o priviam.
— Așă ceva prieșce.

In cele din urmă de nou se sculă
Zamolxe, căci vorb' o să facă;
El dîce: «frumos și bine mai stă
La serbări, tineretul când jôcă;
Sculămu-ne dar și glas de cimpoi
Să 'ncepă hora lângă noi,
Cei tineri la horă să vie!”
Și deci se rădică banchetul măreț
Oușorul¹ in mijloc pășeșce sumeț
Și sufă in cimpoi cu tărîe.

De mână pe Sucév' o ia
Muncelul Pojorîtei
Si jocal incep, frumoși cum eră,
Ei florile elitei.
Apoi urméz' încă multe părechi
De munți și rîuri cu nume vechi
Și hora măreț se rosteșce.
Bêtrânii priviá de-o parte stând,
Mândreța horii admirând,
Căci, Dómne, mândră este!

V. BUMBACU.

¹ *Oușorul* e un munte aprópe gol de pădure, cu formă rotundă, de-o nălțime considerabilă, între Dorna și Iacobeni.

Algirieni.

Algieria până chiar și 'n timpul din urmă a oferit studii interesante celor ce se ocupă de etnografie. Și ilustrațiunea din fruntea acestui numer infătoșeză o schiță din acea parte a lumii.

Figurele ce prezentăm se impart in doué grupe; cea din drepta infătoșeză patru copile dela oraș, — iar in grupa din stânga este un băiat dela sat și trei fete asemenea dela sat.

Grupa primă representă soiul arabic; a doua soiul berberian.

Arabii nu sînt indigeni, ei au emigrat acolo din Asia; buzele umflate, ósele din față și nasul turtit, arată că aparțin maurilor.

Arabii se află mai cu sémă la orașe, iar la sate berberii. Acești din urmă ș-au conservat mai bine tipul original decăt arabii, sînt mai vênjoși, mai sirguincioși și mai accesibili de civilizație.

Cugetări.

Omul in adevăr mare, tot mare remâne chiar și lângă cel mai neinsemnat și mic, pe când cel ce nu se simte in sine cu destulă superioritate și putere, alérgă să se așede lângă cel mai sus decăt el, cređend că astfel și el se va înălță.

Numai când șciința va fi egală între femée și bărbat, atunci va fi moralitate in lume, femecia și pe bărbat îl va susținé și rădică.

Numai acela póte jucá roluri streine, de șarlata-nism, care nu-ș are conșciinta de sine destul de adâncă, care nu-ș are individualitatea sa.

In amor atât timp ești fericit, pe cât nu-l iei in serios.

Amorul e delicios pentru cei ce-l simt in marginele netrecute ale respectului. Atunci când ó privire, un suspin, o roșetă te emoționéză; un cuvânt te incântă și te face dîle întregi să visezi; ó stringere de mână, ó apropiere caldă și plină de iubire te umplu de fiori.

ELENA VOŘONCA.

De omul bét, de cănele turbat și de omul fără creșcere intotdêuna să te păzești.

Frământături de limbă.

Un șoricel șerpuleț, șade in vêrf de ruguleț, rug rupe rug rumégă, Rumegătură de rug inghite.

Hărb frânt hrib fript.

Asvêrl barda in prisma mamii, barda fuge in prisma mea.

Un porc negru mort in pârte, pârtea pute porc pârliť.

Se dîc iute de câte trei și patru ori d'arêndul.

Culese de P. Gilorteanu
invêțator — Budesci.

SALON.

Despre femei și influința lor.

De Lordul *Chesterfield*.

Femeile construiesc o însemnată, cel puțin numeroasă, parte a societății și au vot influent, când e vorba de a fișă pozițiunea unui bărbat în societate, ceea ce e de mare importanță.

Femeile sunt copii mari. Nimic mai mult. Ele dispun de un talent de conversare petrecător și câteodată spirit glumeț. Cu privire înse la rațiunea fundamentală, bună și capabilă de un raționament just, eu încă n'am cunoscut nici odată în viață o femeie, care o ar fi avut séu care în decurs de douăzeci și patru de ore s'ar fi folosit de puterea rațiunii, séu ar fi lucrat conform aceleia. O pasiune mică séu un capriciu nimicesc mai totdeauna decisiunile ei cele mai bune. Frumuseța ei desconsiderată séu disputată, înaintarea în etate, desprețuirea inteligenței sale aprind momentan pasiunile ei, și sdobesc ori-ce sistem al unei purtări logice și conservate, pe care-l adoptaseră într'un cias luminat.

Un bărbat de spirit numai glumește și se joca cu ele, se îndreptă după capriciile lor și le lingusește. El își petrece cu ele, ca și cu un copil vioiu și inteligent, nu le cere înse în cestiuni serioase nici odată sfatul lor și nu li se crede, de și adesea le lasă să credă, ca și când ar face pe amândouă, de ceea ce ele sunt cât se poate de orgolioase. Ele adecă, au o deosebită plăcere a se amesteca în afaceri de tot soiul, pe care înse, în trecăt fie și, mai totdeauna le strică.

Femeile își sémână mai mult una cu alta, decât bărbații. În realitate ele au numai două pasiuni — vanitate și amor. Aceste sunt criteriile lor generale. O Agripină poate să se sacrifice ambițiunii séu o Messalină voluptății. Astfel de exemple înse sunt rare. În general tot ce spun și fac, țintesc la satisfacerea vanității séu amorului lor. Cel ce le lingusește mai mult, pe acela îl plac mai mult și despre cel ce cred că le iubesc mai pasionat, pe acela îl și iubesc mai mult. Nici o lingusire nu le e pré mare séu pré mică. Cu ardore caută pe cea mai mare și primesc cu mulțămire și pe cea mai mică. Nici o prefacere nu le e pré ordinară, decât ea fățărășce amor. Cuvântul séu fapta cea mai nevinovată înse, care s'ar pute esplică a fi desconsiderare séu despreț, nu o uită și nu o iértă nici odată. Ori cărei din ele poți să-i lingusești fără frică, dela spiritul ei și până la gustul ales al eventualiului ei. Acelor femei care sunt de o frumusețe necontestată, séu de o uriciune pronunțată, e mai consult a le face complimente pentru spiritul lor. Pe cele care stau la mijloc, le lingusești cu succesul cel mai bun, decât le laudi frumuseța lor, séu cel puțin le spui că sunt amabile. Pentru că fiecare din ele, decât nu e hotărît urită, se ține că e frumoasă. Fiind că înse i se ofere rar ocaziunea să audă acesta, cu atât e mai recunoscătoare față cu cei ce li-o spun. O frumusețe recunoscută și conșcie de sine consideră de altă parte ori-ce tribut ce i se aduce figuri sale, ca o competență legală, are înse dorința cu toate acestea să brileze și să fie stimată pentru însemnătatea ei spirituală. O femeie, care e atât de urită, încât o șcie ea însaș, înțelege, că nu se poate ține decât

numai cu spiritul ei. Acesta deci și probabil în mai mult de o privință, e partea ei cea slabă.

În general, frumuseța e cu privire la care nici o lingusire nu e tare destul, ca să nu fie cunoscută. D'abia natura a creat pe vre-una așa de urită, încât să fie neimpresionabilă pentru complimentele ce i se fac figuri sale. Când fața ei e atât de respingătoare, încât ar trebui să o șcie ea însaș, totuș ea crede cu insistență, că talia ei séu jocul feței înlocuește în de-ajuns ceea ce-i lipsește. Decă are o figură nefavorabilă, apoi ea se mângăie prin aceea, că fața ei egalază aceea scădere. Când nici fața nici figura nu e frumoasă, atunci se mângăie cu aceea, că ea are ceva plăcut, un ce nedefinit, ce e cu mult mai atrăgător ca frumuseța. Adevărul acestei aserțiuni îl probază îmbrăcămintea alésă și artificială, ce o arată tocmai cele mai urite femei din lume.

Femeile întru atâta sunt machiaveliste și iesuite, întru cât ele nu sunt nici odată numai pe jumătate bune și rele. Pasiunile lor sunt pré tari și mintea lor adesea pré slabă, decât ca să potă fi moderate. Soriginea și cuvântul înțelepciunii lor de stat e totdeauna favorul amoresului lor momentan și mânia asupra celui infidel séu demis, a fost și va fi în totdeauna. Ele rēvnesc la bani, e idealul lor, decât acesta e compatibil cu relațiunile lor amorose întemplantore. Gloria adevărată și binele comun nu le trece de loc prin minte. Ele totdeauna sunt dominate de bărbatul pe care-l iubesc și stăpānesc în totdeauna pe cel ce le iubesc. El séu ea, care din ambii iubesc tocmai mai mult, e totdeauna dominat de acela, care simte mai puțin adānc.

Femeile au o influință mare asupra educațiunii sociale a unui bărbat. Un destrăbălat nu va primii nici odată voturile lor, care sunt foarte numeroase și care mai des sunt numerate și nu cântărite. Un bărbat, ale cărui purtări au fost neteșite și desvoltate de femei, care trăiesce după modă și pe care l'au făcut curtenitor și plăcut, va fi plăcut mai curēnd și bărbaților, îi va câștigă și va intră în relațiuni cu ei.

Purtări frumoase stimază femeile la un bărbat mai pe sus decât cea mai solidă cultură. Purtarea lui trebuie să fie foarte respectuoasă, dar totodată nesilită și neperplecsă. Conversarea cu femeile nu poate și n'are să fi pré temeinică. Trebuie să vorbești cu ele, ca cu oameni care sunt subt nivelul bărbaților și mai presus de copii. Decă vorbești pré adānc cu ele, numai le ametești și îți dai ostenelă înședar. Decă vorbești înse în ton de palavragiu cu ele, atunci observă desprețul și se vor supără. Omenii vorbesc totdeauna mai bine despre ceea ce înțeleg mai bine. Le faci plăcere și-ți faci însuși câștig, decât-i aduci la astfel de teme, pe care le dominază. Cu oameni speciali séu erudiți nu vei fi în perplexitate în privința acesta. În conversarea cu femei e consult să-ți alunece din când în când câte un mic compliment. Un eventualiu, o panglică, séu o cōfură sunt obiecte binevenite pentru discursuri galante, mai ales pentru cel ce și-a însușit tonul ușor și amabil al societății bune. În tot cazul, un bărbat face mai bine, decât cu femei vorbește pré mult, decât pré puțin. Tăcerea ele o consideră de mărginare, decât tocmai nu cred, că amorul escitat de ele e de vină la acesta.

Cel ce vorbește despre succesul ce-l are la femei séu face chiar numai alusiuni la așa ceva, aceluia rar i se dă creșemēt, séu și decât i se crede, e foarte desaprobant. Cel ce tace înse cu ingrigire despre acesta, despre acela se presupune, că are mai mult noroc, decât îl are în realitate.

LITERATURĂ și ARTE.

Sciri literare și artistice. *Dna T. Ioan*, soția dlui avocat T. Ioan din Bărlad, a sfârșit traducerea în versuri a piesei «Fântâna Blandusiei» de V. Alecsandri și va prezintă traducerea sa la concursul Felibrigilor care se va ține la Montpellier. — *Sculptorul Valbudea* din București lucrăză la statua «Abandonul», care s'a comandat pentru Muzeul Național din București; zilele trecute ministrul de culte dl Tache Ionescu dimpreună

dl Gr. Tocilescu au vizitat atelierul artistului. — *dl I. Niculescu*, cunoscutul fotograf din București, în urma dispozițiunei luată de dl Gr. Tocilescu, directorul muzeului de anticități, a plecat în județul Mușcel spre a întreprinde fotografiarea mai multor monumente și biserică, care oferă un interes deosebit pentru istoria națională.

Portretul lui Cichindeal în Academie. Anunțaserăm și noi, că Academia Română a primit din Timișoara portretul fabulistului Dimitrie Cichindeal. Acum aflăm, că donatorul este amicul nostru dl avocat George Ardelean, redactor-editor al foii «Gazeta Poporului.» Portretul, precum cetim în foia numită, este acelaș după care a scos și redactorul foii noastre portretul publicat în «Panteonul Român.» Este pictat cu oleiu și are o înălțime cam de 70 cm. și o lățime cam de 50 cm. În dosul pânzei se află numele pictorului: «Petrovici pinxit 1815 Temesvarini.» Portretul înfățișază bustul în mărime aproape naturală, Cichindeal este îmbrăcat în reverendă. Pictura este foarte bună, se vede că pictorul a fost măestru; dar s'a cam stricat, de aceea ar trebui să i se facă renovare. Dl Ardelean a căpătat portretul acesta dela o rudă a soției fericitului Cichindeal. Trei-deci de ani l'a păstrat ca o reliquie; în urmă l'a deșus în loc sigur la Academie. Prea bine a făcut. Delegațiunea Academiei i-a și mulțămît prin o căldurosă adresă semnată de vicepreședintele I. C. Negruzzi și de secretarul general D. Sturdza.

Academia Română a ținut vineri ședință sub președința dlui Iacob Negruzzi și apoi a dlui Urechia. Dl Tocilescu a comunicat o nouă foarte însemnată lucrare a lui Kanitz: «Studii archeologice asupra Serbiei», studii cari interesază foarte mult istoria veche a Daciei. Dl Urechia a mai comunicat un nou document aflat de dl C. Exarcu. E o epistolă inedită a lui Grigorie Ghica, din 1765, către Dogele Veneției. Acest Domn, revine că în pribegirea sa lungă dela 1765 până la 1781 prin Austria, Italia, etc., a purtat corespondențe numeroase cu multe țări. Multe din acestea sunt publicate în tomul V partea I-a și a II-a. Academia a mulțămît din nou donatorului, după ce a ascultat espunerea care a însoțit depunerea donatorului.

Deschiderea Ateneului Român. În duminica trecută ș'a deschis șirul conferențelor Ateneului Român din București. Intocmai ca an, așa și acuma, cel d'ntău care a urcat tribuna, a fost dl B. P. Hașdău. Ilustrul bărbat de litere totdeauna șcie s'atragă atențiunea și admirațiunea generală, atât prin alegerea subiectului, cât și mai cu sémă prin tratarea aceluia. De asta-dată inse a fost mai interesant decât ori când, căci titlul conferenței sale «Noi și voi», provacă din capul locului. Sală plină l'a aplăudat și credem, că espunerile dlui Hașdău vor deșteptă o discuție viuă. Sperăm că vom putea publică și această conferență, precum — din bună-voiața autorului — am publicat și cea de an.

Colectiune de documente istorice. Camera României a autorizat pe dl ministrul al instrucțiunei să

cumpere pentru suma de 20,000 lei colecțiunea de documente ale reposatului Niculae Șuțu din Moldova. Acastă colecțiune cuprinde memoriile și apendice relative la istoria română, dosarul anului 1848, corespondența cavalerului de Gentz, etc. Raportul Academiei române, semnat de dnii D. Sturdza, Gr. G. Tocilescu și Ionescu-Gion spune că această colecțiune este un adevărat tesaur relativ la istoria contemporană a României.

Cărți noue. La Ig. Haimann, librar-editor, București Calea Victoriei 102, se află de vândare scrieri diverse, fiecare un leu: C. C. Arion: «Bogați și Săraci», «Despre Prejudeții»; Buffon: «Discours sur le style», cu un studiu literar de Bonifaciu Florescu; dr. Buicli: «Isterie și Ipnatism»; C. Disescu: «Opiniunea publică»; I. P. Florantin: «Reforma metodelui în studii și pedagogie»; dr. Gaster: «Origina alfabetului și ortografia română»; Alex. C. Groza: «Studii asupra stării actuale a țăranului nostru; propuneri pentru îmbunătățirea sörtei lui»; Nic. Ionescu: «Impărăția roâmno-bulgară»; Gr. I. Lahovary: «Psychologia criminală»; I. I. Livescu: «Flórea din Firenze», comedie-idilă originală; G. Marianu: «Carmen Sylva»; G. D. Pallade: «Rolul femeiei în democrație»; Al. Petrescu: «Prerogativele Corónei și privilegiile poporului englez înainte de revoluțiune»; dr. Petrini-Galat: «Limbajul și gândirea» (cu 2 gravuri); Gr. G. Păucescu: «Imbunătățirea stării sătenilor»; Rădulescu-Niger: «Scriitori, cititori și critici»; S. Șăineanu: «Linguistica contemporană șeu Șcôla neogramatică»; M. T. Stătescu: «Libertatea învățământului și Educațiunea poporală»; N. C. Sutz: «Origina monedelor»; Th. Cr.: «Vrei să te iubescă bărbatul; Povețe către femei»; Nic. Țincu: «Monologuri» în versuri, 2 volume; Al. Xenopol: «Influița franceză în România»; Nic. Xenopol: «Hatîrul.»

Reviste și diare. *Alțițe și Bibiluri.* Am anunțat în nr. trecut, că la Iași are să apară o revistă scrisă de dame; acum adaugem, că și la București va eși o astfel de revistă. Titlul ei va fi «Alțițe și Bibiluri», iar directórea dna Smaranda Andronescu, pe care cetitorii noștri o cunosc bine din scrierile ce a publicat sub numele «Smar.» La noua revistă vor colaboră dómnele Maria Ghica, B. Ionescu, Elena Hübsch, Aurica Polizu Micșunescu, Sabina Mandrea, Henrieta Sihlean, Sofia Candiano, Didina Tătărean, Viorica Panteli, Lelia Hernea, Hortensia Racovița, Didina Vlădescu, Smara și dșórele Sarmisa Bilcescu, Ermina Valch, Cornelia din Moldova, Ana Ciupagea, Smaranda Culian și Sevasta Radianu. — «*Mircești*», o altă revistă nouă, a și apărut la București; va eși de doue ori pe lună; prim-redactor dl G. Russu Admirescu. — «*Gazeta Bucovinei*» va eși dela anul nou în format mai mare cu patru colóne; prețul de abonament rămâne acelaș.

Scrieri române oprite. Ministrul de comerț al Ungariei a oprit iarăș o carte apărută la București. Titlul acesteia este: «Luptele pentru naționalitate.» Totodată a detras debitul poștal dela revista «Românische Revue» care apare în Viena, sub redacțiunea dlui dr. Corneliu Diaconovich.

TEATRU și MUSICA.

Dșóra Agatha Bârescu la Cernăuți a debutat cu cel mai mare succes. Entusiasmul a fost nemărginit. Publicul românesc a făcut mari ovațiuni artistei, iar dl secretar Vasile Morariu a dat în onórea ei un supeu strălucit. Culmea entusiasmului s'a atins în séra când

dșora Bărsescu a jucat în beneficiul Societății Dómnelor române din Bucovina în tragedia «Hero și Leander.» Sala a fost plină de români, cari au chemat-o după fiecare act de patru-cinci ori, iar la sfêrșit a căuțat asupra-i o adevărată plóie de buchete. La reprezentățiunea din urmă a declamat între acte și câteva poesii de Eminescu și Alecsandri. Artista a mulțumit românește, ceea ce a mai mărit entuziasmul. «După teatru, scrie «Gazeta Bucovinei», tinerimea română a desprins caii dela trăsura Divei și a dus-o între aclămări, trăgând ei ênșiși trăsura, până la otelul Weiss. În restaurantul de aici, dșora Bărsescu a luat supeul împreună cu tinerimea și o societate restrînsă de domni și dame. În decursul supeului dl Petru Ionescu, stud. teol. a salutat pe dșora Bărsescu în numele societății academice «Junimea» ca pe o artistă care, de și a îmbrățișat arta streină, se va întorce cu timpul la obârșia ei și va aduce folóse reale artei române. Toastul dlui Ionescu, ținut într'un ton demn și bine precugetat, a fost mai de multe ori întrerupt prin strigări de «Să trăescă!» la adresa serbătoritei. Dșora Bărsescu a mulțumit tinerilor români pentru dragostea și iubirea cu care au primit-o și ș-a ridicat păharul pentru prosperarea societății «Junimea.» S'a mai ridicat toast, mai multe pentru dșora Bărsescu, apoi pentru damele de față etc. În doue rënduri dșora Bărsescu a fost ridicată de cătră tinerime pe scaun și purtat prin sala între frenetice aclămări. Drept aducere aminte, dșora Bărsescu a distrabait între toți cei de față bucațele de panglică trițolor dela costumul seu național, precum și flori și frunđe dintr'un buchet pe care l'avea la sine. La 2 ore după meul noptii, dșora Bărsescu s'a despărțit de societatea care s'a îmbrășiat și ea, tuced de sigur fiecare cu sine cele mai frumoșe suveniri din cele câteva ore plăcute petrecute în societatea artei pe care am dorit să o vedem pe cât de des în mijlocul nostru.»

Teatrul liric din București, care s'a deschis de curênd și care ș-a propus a cultivá musica română prin artiști români, este destul de bine spriginit din partea publicului. Înse musică românescă încă n'a reprezentat, căci s'a jucat tot operetele «Gasparone» și «Voevodul țiganilor.» Causa că nu s'a jucat încă nici o operetă română, este că autorul libretului «Olténca», dl Bengescu-Dabija, a oprit să se cânte libretul seu, cu tóte că autorii musiciei dnii Caudela și Otremba au dat voie. În general, după cum aflăm din «România Musicală», din multe părți i s'au pus dlui Stefanescu stavile în calea înființării teatrului seu.

Concurs pentru un libret de operetă. Bine cunoscutul nostru compositor musical, dl Tudor cav. de Flondor, mare proprietar în Rogojești, Bucovina, voind să compună musica pentru o operetă română, publică concurs pentru cel mai bun libret care i se va prezintă până la 1 martie st. n. Premiul este de 150 fl., care se va plăti numai decăt. Cei ce doresc a concurge, sînt rugați a-și trimite lucrările anonim, cu un plic sigilat care să conțină numele lor, la redacțiunea diarului «Gazeta Bucovinei» în Cernăuți.

Societatea academică «Academia ortodoxă» din Cernăuți și-a ținut joi în 17/29 decembre a. c. ședința sa familiară ordinară cu un program bogat și variat. La acêsta ședință, ca cea dintêiu în care dl protopop-staurofor Popescu a condus corul societății, scrie «Gazeta Bucovinei», a participat excepțional și Eminentă Sa dl mitropolit dr. Silvestru Morariu-Andreevici, apoi membrii consistorului, archimandritul M. Calinescu și cav. de Bejan, rectorul seminarial dr. Topala, rectorul

universității dr. E. Voiuțchi și profesorii V de Repta și dr. I. Sbiera, protopr. Reus, dr. Tarnavski, dr. Popescu și alții între cari mai mulți reprezentanți ai societăților academice «Junimea» și «Bukowena.» Toți óspeții au fost viu satisfăcuți atât de producțiunile corului, cât și de conferențele cetite de membri societății Casian Brébán, Malanciuc, Lazar German și declamațiunile dlor German și Cilievici. Eminentă Sa mitropolitul a dat la urmă prin graiu chiar espreșiune deosebitei sale mulțumiri cu întreg decursul ședinței.

Concert în Satul-nou. A doua di de Crăciun se va ține la Satul-nou în Bănat concert în restaurantul dómnei M. Alexics. Programa: 1, «Iată ziua triumfală» de W. Humpel, executată de corul bărbătesc. 2, «Uite, mamă», de G. Dima, executată de corul bărbătesc. 3, «Dorul» de Scheletiti, solo, cântat de dl Traian Gugulean cu acompaniare de musică. 4, «Cântec nautic» de Eckert, executat de corul bărbătesc. 5, «Grecul la barbier», anecdotă de Th. D. Speranță, declamată de dl Constantin Țarina. 6, «Serenadă» de Marschner, executată de corul bărbătesc. 7, «Marșul armatei române» de Dimitrescu, executat de corul bărbătesc.

Corul vocal român din Biserica-albă, ca în tot anul și în acest an, arangeză în presera de St. Vasilie, 31 decembre v. (12 ianuarie n. 1893) o producțiune de cântări și o piesă teatrală. Cântările: «Du-te vânt», de Leff, bucată boemă; «Reintórcerea victoriósă», de Bianchi, cor micst; «Te-ai dus iubito» de Porumbescu; «Siciliana» de Mascagni; «De sotto dela Flaída», de Michele Chiesa; apoi «Roba de Chiodi» séu «Chiuituri din viața universităților de Bologna.» După acestea urmăză pantomima: «Madam Blaubart», cari tóte sînt tot atâtea bucați atrăgătoare, cari vor încântá publicul.

Concert la Iași. Baritonistul Traian Mureșian a dat în sâmbóata trecută al doile concert al seu la Iași, cu concursul dșorei Sofia Musicescu și al corului mitropolitan de sub conducerea dlui G. Musicescu.

Societatea «Lumina» a cantorilor din Bucovina a dat joi la 10/22 decembre concert în Cernăuți cu programul următor: 1, «Hora», cuvinte de D. Petrino, cor bărbătesc de V. Vasilovschi. 2, «Arcanul» cuvinte și musică cor barb. de V. Vasilovschi. 3, «Valse-Capriccio», după motive din operele «Lucina și Parisina» a lui Donizetti de Liszt. 4, Psalmul lui David 120, «Ridicat-am ochii mei», cor micst cu bassi soli, și acomp. corului. 5, «Capriccio» de Mendelsohn Bartholdi. 6, «Dulce Bucovină» cor de V. Alecsandri, musică de x. x. 7, «Móra» cuvinte de profesorul Ierimievici, cor micst de V. Vasilovschi. 8, «Uvertură națională» de M. Flechtenmacher. 9, «Floricea dragă față» și 10, «Petrea și Catrina» coruri bărbătesci compuse de V. Vasilovschi. Numerile 3, 5 și 8, (pentru clavier) le-a escutat dómna Elena Vasilescu, născută de Gafenco, elevă absolventă a conservatorului din București.

BISERICĂ ȘI ȘCOLĂ.

Șcri bisericești și școlare. Mitropolitul-primat al României, fiind bolnav, se va retrage în curênd; în locul lui se va alege episcopul de Argeș Ghenadie. — Dl Ioan Marciac din Alba-Iulia a fost promovat la universitatea din Budapeșta la gradul de doctor în drept.

Imbunetățirea sórtei clerului în România. Ministrul de culte al României, dl Tache Ionescu, a prezentat camerei un proiect de lege pentru imbunetățirea sórtei clerului mirean. Prin acêsta lege se limitéză nu-

merul parohiilor din totă țera; pentru bisericile din orașe se prevede, ca să fie parochi cu privilegii preoții licențiați séu doctori in teologie; pentru sate, se cere terminarea seminarului complet de opt clase. Lefurile se ficséză astfel: 200 lei pe lună pentru teologii absolvenți, o sută pentru absolvenții seminarului complet, 60 pentru cei ce au absolvit cursul inferior. Pe lângă acésta se prevede pentru preoți o sumă de beneficii: la sate pământ, la orașe onorare pentru osebite slujbe. După dece ani se sporește léfa preotului cu 20 lei la sută, iar după alți dece ani de asemenea cu 20 la sută. Aflăm tocmai acuma, că preoțimea din Bucureși nu este mulțamită cu proiectul; a ținut ș-o adunare, care a decis să se redacteze un memoriu.

Alegerea de mitropolit la Blaș, după informațiunile diarelor maghiare, se va face la mijlocul lui aprilie, sub presiul episcopului Mihai Pavel, ca bărbat de incredere al guvernului; reprezentantul mirean al guvernului va fi dl Iosif Hosszu, vicepreședinte al Inaltei Curți de compturi.

Societatea de cultură macedo-română. Comitetul societății de cultură macedo-română din Bucureși face un apel călduros la toți Românii macedoneni din Peninsula Balcanică, ca și la cei care locuiesc in România liberă și in alte părți, să dea concursul lor pentru ajungerea scopului ce și-a propus societatea de a respândi prin școle învățatura in limba română între locuitorii de peste Dunăre și de peste Balcani și de a îngriji ca bisericile comunităților acestor Români să fie in bună stare.

Adunare învățătorească. Reuniunea învățătorilor gr. c. din ținutul Hategului s-a ținut adunarea la Petroseni sub presiul vicariului Ioan Ianza. S'a hotărât să se facă un regulament pentru infiintarea filialelor și pentru incassarea tacselor. S'a mai decis, ca reuniunea să stăruiescă dimpreună cu celelalte reuniuni pentru intemeierea unei foi pedagogice. Acésta dorință s'a manifestat și de alte reuniuni, dar se pare că totă tréba culminează numai in a dorii, iar decă se ivește vr'o fôie pedagogică, trebuie să inceteze din lipsa de sprigin, căci învățătorii citesc numai politică. Premiul de 5 fl., destinat de dl Ioan Boroș acelu învățător, care a propus cântul cu cel mai bun succes, s'a dat învățătorului Ștefan Țarina, care a cetit și o lucrare a sa, alta a fost prezentată de învățătorul Simeon Zehan. Viitorea adunare se va ține la Cudșir.

~~~~~

C E E N O U ?

Hymen. Dl Virgilius C. Codarcea și dșora Eage-nia Cotta la 22 ianuarie n. se vor cunună in Bicz.

Asociațiunea transilvană. Despărțământul Brașov va ține adunarea sa generală duminică la 27 decembre v. in comuna Preșmer, sub presiul dlui protopresbiter director al despărțământului Ioan Petricu, secretar dl Andrei Barseanu. — **Despărțământul Sibiiu** se va intruni in adunare generală in Sibiiu duminică la 27 decembre st. v. sub presiul dlui Nicanor Frateș directorul despărțământului, secretar dl Matei Voileanu.

Societatea pentru cultura și literatura română in Bucovina ș-a ținut adunarea generală in 13/25 decembre la Cernăuți. Societatea ne-a trimis și raportul seu despre activitatea sa pe timpul dela 1 decembre 1891 până la finea lui novembre 1892. Din acesta vedem, că societatea are 4 membrii onorari, 21 fundatori, 85 ordinari și 4 activi. Biblioteca: 2445 opuri in 3624

volume și 25 de broșuri. Cassa 1300 fl., 7200 fr., 1000 galbeni, tôte in obligațiuni; iar in bani depuși la casa de păstrare, 6271 fl. 35 cr., bani gata 12 fl. 32 cr. Comitetul: președinte br. Eudoxiu Hurmuzachi, vicepreședinte Vladimir V. de Repta; secretar Calistrat Coca. Membrii: Ioan Bumbacu bibliotecar, V. Calance, Gr. Halip, Nic. Jeremievici, D. Isopescu controlor. I. Luta, Con. Morariu, I. Nimigean, C. Popovici, O. de Renney, D. Simonovici, C. Stefanovici, dr. I. Topala cassar, dr. Em. Voiuțchi. — Despre adunarea ținută aflăm următoarele: Preșenți fôrte puțini, președinte br. Eudoxiu Hurmuzachi. S'a cetit raportul comitetului, despre care tocmai acuma raportăm. S'a aprobat, asemenea și bugetul. Vicepreședinte a fost ales dl V. de Repta, membri in comitet dnii Vasiliu Calancea, Ilie Luța, Constantin Stefanovici și Halip. La propunerea dlui Constantin Morariu, s'a primit ca societatea să adune tôte operile scriitorilor bucovineni dela incorporarea Bucovinei la Austria, precum și manuscriptul hărțiiilor vechi care au inceput să se publice in «Gazeta Bucovinei.» La propunerea dlui Pridie, s'a ales o comisiune, care să studieze cauza stării rele in care se află poporul român din Bucovina; membri ai comisiunii sânt dnii Pridie, Ars. Berariu și Cârștiuc.

Colonsările in Banat inspiră temeri poporațiunii române, căci se duce acolo poporațiune străină, ceea ce amenință esistența românilor, deorăce aceștia apoi n'o să mai capete de lucru. In cauza acésta iarăș a fost la Budapeșta o deputațiune din comitatul Timiș și Caraș-Severin, compusă de vr'o 30 de preoți și țărani, sub conducerea părintelui protopresbiter Georgie Creciunescu; petițiune dată la ministeriul de agricultură s'a compus de avocatul dr. Liviu Marcu, iar oratorul deputațiunii a fost dl Coriolan Brediceanu. Secretarul de stat a respuns, că guvernul va sprigin cererea locuitorilor din Caraș-Severin.

Societatea dômnelor române din Bucovina a împărțit in Cernăuți la St. Nicolae vestminte de iernă pentru 250 de copii români săraci dela școlele populare din oraș și suburbii. Impărțirea, la care a fost de față și Em. Sa mitropolitul dr. Silvestru Morariu-Andreevici, s'a făcut cu mare solenitate. In numele societății dômnelor bucovinene a condus serbarea dna presidentă Elena de Popovici, dimpreună cu vicepresidenta dna Alma de Volcinschi și dnele barona A. de Mustatza, barona Victoria de Styrcea, Olga de Grigorcea etc. Au mai fost acolo dnele Friderica de Seracin, Iulia Bumbac, Aspasia Mitchevici, Minodora Coca, Sofia Stefanovici, E. Morariu, A. de Onciul, E. Popovici și altele. Serbarea s'a inceput prin discursul festiv de dl V. de Repta. In sfârșit Em. Sa a adresat dômnelor cuvinte de mulțumire.

Ajutorarea vèduvelor sărace. Reuniunea femeilor române pentru ajutorarea vèduvelor sărace din Brașov și Săcele ș-a ținut adunarea generală in Brașov la 12/24 decembre. S'a constatat, că Reuniunea are 21 membre fundatore și 78 membre ordinare; averea ei s'a urcat la 5015 fl. 34 cr. In anul trecut s'au ajutat 32 vèduve din Prașov și Săcele. Comitetul s'a constituit astfel: Președintă Susana Mureșianu, vicepreș. Elena G. Ión, cassar Virginia Vlaicu, controlor Maria Munteanu. Membre in comitet: Zoe Petricu, Maria Popea, Carolina Ciurcu, Catinca Bărsanu, Otilia Bidu, Maria Lupan și Valeria Căciulă. Secretar s'a ales dl dr. Iosif Blaga, profesor.

Balul reuniunii femeilor române din Sibiiu, care se va ține la 21 ianuarie, are să fie fôrte frumos.

In 20 l. tr. s'a ținut in cauza acesta o conferință sub presiunea dnei Maria Cosma. Comitetul arangiator s'a compus din 30 de persoane; acesta s'a constituit aclamându-se președinte dl avocat dr. Octavian Russu; vicepreședinte dl căpitan I. Sagaicean; cassar dl Iulian Popescu, controlor dl Nic. Bența; notar dl N. Șulut.

Jubileul casinei române din Lipova. Societatea română de lectură din Lipova in a treia zi de Crăciun își va serba jubileul de 25 ani al înființării sale. Serbarea va începe dimineața la 8 ore prin deschiderea ședinței festive. La 9 ore cu toții se vor duce la biserică, unde se va ține Te-Deum și 'n sfârșit parastas pentru membrii reșoși. După liturghie, se va continua ședința și se va face istoricul de 25 de ani al societății de lectură. Săra la 7 banchet. Președintele comitetului arangiator e dl dr. A. Halic, notar dl At. Brădean, cassar dl Aurel Savici.

Petrecheri. La Balomir in Ardeal se va arangia astăzi la 26 decembre st. v., a doua zi de Crăciun, petrecere cu dans, însoțită de o producțiune de diletanți, in folosul școlărilor orfani lipsiți de mijloce. — Clubul român din Sucéva va arangia in presera Anului-nou o petrecere cu dans, in localul clubului.

Știri militare. General-majorul Teodor cav. de Seracin, comandantul brigădei de infanterie nr. 59, a fost numit comandantul diviziunii de infanterie nr. 24. — La Crăciun au fost numit oficeri in rezervă și următorii voluntari români: La infanterie: Nicolae Bogdan, Virgil Sotropa, Teofil Popovici, Octavian Felecan, Mihail Borcea, Grigoriu Lengyel, Petru Paul, Ioan cav. de Pruncul, Ilie Prica, Alesandru Diaconovich, Alesandru Crețoiu, Traian Boronca, Leontin Motea, Octavian Utalea, Ioan Neagoe, Corneliu Cristea, Nicolae Neagul, Alesandru Balcu, Nicolae Vulc, Mihail Pap, Aurel Bojița, Adam Micu, Spiridon Boita, Dionisiu Ardelean, George Meseșan, Mihail Raducescu. La vânători: Constantin Popp. La artilerie: George Sirbul, Gavriil Buzura, Titu Babeș și Eusebiu Popovici.

Un tiner român reintors din Siberia. Dilele acestea a cerut inscrierea la facultatea de drept din Iași un tiner român din Basarabia, care când a terminat liceul acolo a fost exilat in Siberia pentru crima de a se fi găsit la densus cărți românești. In Siberia a fost ținut trei ani in celulă și apoi alți șase ani in Siberia Orientală unde s'a și insurat cu o româncă deportată

politică care își făcea pedepsa in acea localitate. Sânt abia trei luni de când și-a terminat in Siberia pedepsa de 9 ani la care fusese condamnat.

Necrolog. Alesandru Petrovici, pretor in comitatul Torontal, fiul dlui Svetoniu Petrovici, vicar protopresbiteral in St. Nicolae-mare, a incetat din viață acolo la 3 ianuarie, in etate de 29 ani.

Călindarul săptămânei.

Dia sept.	Călindarul vechiu	Călind. nou	Sorele
Dumin. după	nașcerea Domuului, Ev. Mat. c. 2 gl. 6, a inv. 9. res. ap		
Duminecă 27	Ap. și Arch. Stefan	8 Erhard	7 48 4 27
Luni 28	20 mii m. arsi in Nic.	9 Iulian	7 47 4 28
Marti 29	Pomenir. st. prunci.	10 Pavel st.	7 47 4 28
Mercuri 30	Mart. Anisia	11 Higinu	7 47 4 31
Joi 31	Cuv. Melania	12 Reinhold	7 46 4 32
Vineri 1	(+) Taier. împ. și st. V.	13 Ilariu	7 46 4 32
Sâmbătă 2	Silvesteu	14 Felix	7 45 4 33

Anul 1892 se 'nceie cu numerul acesta.

Rugăm înteu pe toți aceia cari încă nu și-au achitat abonamentele, să binevoiescă a-l respunde, căci in cazul contrar vom fi siliți a sistă espedarea ulterioară.

Cei ce vreu să aibă fôia noastră și 'n viitor, sânt rugați a trimite. abonamentele inainte, căci avem greutate mari de suportat și numai cu abonamente plătite regulat inainte putem să susținem fôia.

Cei ce nu vor să remănă abonați și 'n viitor, binevoiescă a ne avisă prin o cartă postală, să-i ștergem din registru.

Favoruri pentru abonați. Abonații noștri își pot comandă la noi următoarele scrieri de Iosif Vulcan: «Lira mea» poesii noue, edițiune populară; «Dela sate» novele și schițe; «Ruga dela Chiseteu» comedie populară; și portretele: Regina României și Ion Brătian, — toate laolaltă cu 1 fl.

Ca dar pentru dame recomandăm «Lira mea», poesii noue de Iosif Vulcan, un volum 15 côle, edițiune de lux 2 fl. 50 cr.

Din scrierile: Sclavul Amоруlui, Ranele Națiunii, Mirésă pentru mirésă, Poesii, Panteonul Român, Tândamanda, Cavalerii Noptii nu mai avem nici un esemplar.

Redacțiunea «Familiei.»

Proprietar, redactor respundător și editor:

IOSIF VULCAN.

De ôra-ce in negustoria noastră **facem inventariul** ceea ce are să țină până 'n 20 ianuarie 1893, și localul nostru ingust este indesuit de mărfuri, am hotărît **ca in loc de desfacere totală, să efectuim o vëndare cu 20% mai ieftină**

decât pretiurile ordinare.

Magasinul nostru este fôrte bogat asortat cu

Papuci (ghete) femeiești cu zug	dela 2 fl. 40 cr. in sus
Papuci bărbătești de vichs cu zug	" 2 fl. 60 " " "
Papuci de bal și de ocaziune	" 1 fl. 50 " " "
Cizme pentru copii	" 2 fl. 30 " " "
Papuci pentru copii	" 25 " " "

asemenea subvestminte de iernă, rufării, pălării, cușme, mănuși și cravate de cea mai frumoasă execuțiune și de cea mai țitôre calitate se află la

L. Nádor et Comp., magazin de papuci, pălării și articoli de modă bărbătești, in Oradea-mare, strada Pomului verde, casa Déry.

10 (4-5)

